

Kontrola ČTÚ: ceny volání a mobilních dat v Česku zůstávají jedny z nejvyšších v Evropě. Aukce kmitočtů k jejich snížení zatím nevedla

12.12.2022 - | Nejvyšší kontrolní úřad

NKÚ se zaměřil na to, jak v letech 2018 až 2022 nakládal Český telekomunikační úřad (ČTÚ) s financemi a majetkem státu.

Ačkoliv kontrola ve vybraných oblastech hospodaření nezjistila nedostatky z hlediska účelnosti a hospodárnosti výdajů, kontroloři upozornili, že aukce kmitočtů rádiového spektra, kterou ČTÚ uspořádal v roce 2020, nenaplnila očekávání. Měla mj. vést ke snížení ceny mobilních dat a ke zvýšení konkurence na trhu. Ceny volání a mobilních dat v ČR byly i v roce 2021 jedny z nejvyšších v Evropě a o kmitočty se bez výrazného soutěžení rozdělili tři stávající velcí operátoři. Tím pádem i příjem z aukce ve výši 5,6 mld. Kč byl výrazně nižší, než ČTÚ plánoval. Ten chtěl pro státní rozpočet z aukce získat 7 mld. Kč. NKÚ dále zjistil, že se náklady na poskytování základních poštovních služeb mezi roky 2013 a 2020 zdvojnásobily, přestože jejich objem klesl na polovinu. Podle kontrolorů se ČTÚ dopustil porušení rozpočtové kázně ve výši 4,7 mil. Kč, když neoprávněně rozdělil veřejnou zakázku na právní a poradenské služby a zadal její části konkrétním dodavatelům napřímo.

Vysoké ceny volání a mobilních dat potvrzuje studie zpracovaná pro Evropskou komisi a rovněž mezinárodní srovnání, které vypracoval NKÚ na základě dat ČTÚ. Ze srovnání např. vyplývá, že zatímco v Polsku, Německu a Rakousku cena balíčku obsahujícího 100 volání (188 minut) a 2 GB dat činila v průměru 338 Kč*, zákazníci v ČR stál stejný balíček 1 151 Kč. Vyšší cena (o 17 Kč) byla už jen v Maďarsku.

ČTÚ jako správní a regulační úřad v oblasti poštovních služeb kompenzuje ze státního rozpočtu České poště část čistých nákladů za poskytování tzv. základních poštovních služeb, a to do výše zákonného limitu. Za roky 2018–2020 ČTÚ České poště uhradil 4,5 mld. Kč, což je 61 % z celkových 7,4 mld. Kč čistých nákladů vzniklých v uvedeném období. Celkem 59 % těchto nákladů tvoří výdaje na provoz pošt. Počet pošt je podmíněn legislativními požadavky mj. na dostupnost, hustotu pokrytí a vzdálenost k další poště. ČTÚ na základě takto nastavených kritérií v roce 2015 vypočetl, že minimální počet pošt by měl být 2 100. Vláda však svým nařízením stanovila minimální počet pošt na 3 200, což odpovídalo tehdejšímu počtu provozoven České pošty (3 217). Změna nařízení vlády by mohla přinést úspory nákladů na poskytování a zajištění základních poštovních služeb.

Kontroloři dále zjistili, že náklady na poskytování základních poštovních služeb se mezi roky 2013 a 2020 zdvojnásobily, přestože jejich objem klesl na polovinu. Zatímco objem služeb se snížil ze 477,6 milionu na 247,4 milionu kusů, celkové náklady na jejich poskytování se vyšplhaly z 948 mil. Kč na 1,87 mld. Kč. V roce 2013 činil průměrný jednotkový náklad dvě koruny za poskytnutou službu, v roce 2020 vzrostl už na 7,40 Kč. Přitom vzhledem k rozvoji datových schránek lze v následujících letech předpokládat další snižování objemu poskytovaných základních služeb. Stát bude s občany stále více komunikovat elektronicky, a nebude tedy v takové míře využívat základní poštovní služby.

Co se týče neoprávněného rozdělení veřejné zakázky, kontroloři zjistili, že ČTÚ v rozmezí 19 dnů uzavřel smlouvy na vypracování analýzy velkoobchodního trhu přístupu k mobilním službám s pěti dodavateli napřímo bez výběrového řízení, ačkoliv předmět plnění tří z těchto smluv tvořil prokazatelně jeden funkční celek. ČTÚ tak postupoval v rozporu se zákonem o zadávání veřejných

zakázek. Dodavatelé vzájemně spolupracovali a odevzdali stejné nebo obdobné, případně související výstupy.

Cenová hladina mobilních dat a volání v EU v roce 2021

*) Průměrné ceny balíčků mobilních operátorů ve vybraných státech v roce 2021 (v Kč na paritu kupní síly/ měsíc)

Odbor komunikace

Nejvyšší kontrolní úřad

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/kontrola-ctu:-ceny-volani-a-mobilnich-dat-v-cesku-zu-stavaji-jedny-z-nejvyssich-v-evrope--aukce-kmitoctu-k-jejich-snizeni-zatim-nevedla-id12893>